

Het bijbelse kernwoord kruis/ kruisigen

Het woord kruis/ kruisigen is bepaald een kernwoord in de Bijbel; niet in het OT, maar wel in het NT.

A. Een aantal historische gegevens m.b.t. het kruis/ kruisiging¹

Het woord kruis

Het Griekse woord *stauros*, *skolops* (een equivalent)) = een staak/ paal. De naam is niet te vinden in het OT. Wel horen we, dat God iemand die aan een hout hangt vervloekt (Deut.21:23; Gal. 3:13). In het oog van de Jood was iemand aan een kruishout een gevloekte.²

Het woord kruis is afgeleid van het Latijnse woord *crux*. Het woord is universeel bekend geworden sinds de dood van Christus. Het woord kruis is ook gebruikt om een ernstig leed of beproeving door aan te duiden (Matth.10:38 16:24 Mark. 8:34 10:21). Het wordt nog al eens gebruikt in onze taal ter aanduiding van een last/ stuk leed dat iemand van Godswege wordt opgelegd

Vormen van het kruis

Er zijn vier verschillende vormen van het kruis bekend:

- a) *Crux immissa* (latijnse kruis) = een verticale balk met kortere dwarsbalk. Zeer waarschijnlijke zag het kruis van Jezus er zo uit. Er was een inscriptie boven Zijn hoofd.
- b) *Crux commissa* of Anthony's kruis (in de top een korte dwarsbalk) †
- c) Het Griekse kruis van later datum; verticale en dwarsbalk even lang. +
- d) *Crux decussata*, of Andréaskruis dat de vorm had van de letter X
- e) *Crux simplex* = een enkelvoudig verticaal hout zonder dwarsbalk I

Na de bekering van Constantijn de Grote (313 nChr.) – in het gezicht ‘in hoc signo vinces’ - werd het kruis het symbool van het Christendom. Na dit gezicht zou in de volgende nacht Christus zelf hem verschenen zijn en hem bevelen hebben het teken van het kruis voor zijn embleem te houden, het zgn. Labarum, gedragen in de Romeinse legers. Het bleef de standaard van het Romeinse leger tot de ondergang van het Westerse rijk. Het droeg het geborduurde monogram van Christus, d.i.: de eerste twee Griekse letters van Zijn naam (chi + ro = X + P), met de alfa en de omega.

Uit de tijd van de Grieken en Romeinen

Bij de Romeinen was de kruisdood een verachtelijk iets. ‘Laat alleen al de naam kruis verre weg zijn niet alleen van het lichaam van een Romeinse burger, maar zelfs ook uit zijn gedachten, zijn ogen en zijn oren (Cicero *Pro Rabirio* 5).

¹ Dit onderdeel bevat een aantal opmerkingen die mede ontleend zijn aan een bijdrage (Cross) uit E-sword, aan een voordracht in Bible Works (Easten Bible Dictionary) en uit een artikel ‘Crucifixion’ van J. B. Green (blz.197v) in *Dictionary of Paul and his letters* (ed. Gerald F. Hawthorne/ Ralph P. Martin); Leicester 1993.

² Zowel Philo als Qumran tonen aan, dat in het eerste eeuws Judaïsme de tekst van Deut. 21:23 werd gebruikt m.b.t. de praktijk van de kruisiging. Philo *Spec.Leg.*3.152; *Poster.C.*61; *Som.*2.213; 4 QpNah 3-4.1.7.8; 11 Qtemple 64:6-13

De vroegste vorm van kruisiging schijnt te zijn geweest, dat men een veroordeelde op een paal spietste, een manier van doodsstraf, nog steeds bekend onder de Mongolen.

De praktijk van de kruisiging is gebruik geweest bij de Perzen, de Grieken, de Romeinen, de Egyptenaren en Babyloniërs (Thuc. 1, 110; Herod. iii.125, 159) en andere heidense volken, inclusief de Assyriërs en later de Phoeniciërs en Karthagers. Bij de Joden was het geen gewoonte; misschien wel voor de tijd van Herodes de Grote (zie Josephus *J.W.* 1.4.6. par.97-98; Ant. 13.14.2 par.397-83; QTemple 64:6-13). Romeinen mochten niet gekruisigd worden. Deze straf was slechts voor gevaarlijke criminelen en opstandelingen (In Judea tegen de Romeinen).

Alexander de Grote executeerde twee duizend Tyrische gevangenen op deze wijze na de val van de stad (Tyros). De Joden kregen deze vorm van straf van de Syriërs en de Romeinen (*Ant.*, XII, v, 4; XX, vi, 2; *BJ*, I, iv, 6). Voor de Romeinse burgers was deze doodstraf verboden, omdat die beschouwd werd te zijn de dood van een slaaf (Cicero *In Verrem* i. 5, 66; Quint. viii.4). Zij werd toegepast in geval van misdaden zoals verraad, desertie in het aangezicht van de vijand, roverij, piraterij, (sluip)moord, oproer, etc. Het bleef in zwang in het Romeinse rijk tot de dagen van Constantijn, toen het werd afgeschaft als een belediging voor het christendom.

De daad van de kruisiging

Kruisiging was vermoedelijk niet gebruikelijk bij de Joden in antieke tijden. Wel dood door het zwaard, door wurgen, verbranding en steniging. Aan de kruisdood ging meestal steniging vooraf. Zie Luk. 23:22; Joh. 19:1.

Bij de Romeinen ³ werd de kruisiging voorafgegaan door geseling, ongetwijfeld om de naderende dood te verhaasten. De veroordeelde droeg dan zijn eigen kruis, althans de verticale balk naar de plaats van terechtstelling. Dit bewijst, dat zo'n kruis minder zwaar was dan wel is verondersteld.

De plaats van terechtstelling was bij Jezus buiten de stad. Zoals gebruikelijk aan een drukke weg of kruispunt was de geëxecuteerde ten prooi aan een wreed belachelijk maken door voorbijgangers. Voordat Hij aan het kruis genageld werd, kreeg Hij een verdovende drank aangereikt, een kop wijn gemengd met gal en mirre (sopor). Dit was ter verzachting van de pijn en om de doodstrijd te temperen. Maar Jezus weigerde de spons, gevuld met zure soldatenwijn (posca) op een hysopstengel (Matth.27:34, 48; Luk. 23:36). Wel proefde hij die even tot stilling van Zijn dorst vlak voor Zijn sterven (Joh 19:29).

Jezus werd gekruisigd tussen twee kwaaddoeners (Jes. 53:12; Luk. 23:32) en werd bewaakt door vier soldaten (Joh. 19:33; Matth. 27:36,54) met hun centurio.

Als een veroordeelde aan het kruis was vastgemaakt, was er verder niets meer te doen en was hij uitgeleverd aan de hongerdood. Het aantal spijkers dat gebruikt werd, schijnt onbepaald te zijn geweest. Aan hun kruis zaten de kruiselingen op een *sedicula*, een klein houten paaltje halverwege de verticale paal om te voorkomen, dat de wonden zouden uitscheuren door de doorstoken leden (Iren., *Adv. haer.*, ii.42). Verder was alles onderworpen aan de grillen van militaire leiders (Josephus *J.W.*.5.11.1 par.449-51)

---

³ Een groot aantal bronnen (christelijk/ niet christelijk) vermeldt de kruisiging van Jezus van Nazareth onder Pontius Pilatus (Mark.15:1-39 par; Josephus, Ant. 18.3.3 paragraaf 63-64; Tacitus Ann.15.44).

Het doodslijden door kruisiging was immens, in het bijzonder in hete klimaten. Zware plaatselijke ontsteking, samen met een geringe bloeding van de puntige wonden brachten traumatische koorts teweeg, die nog werd verzwaard door de blootstelling aan de hitte van de zon, de gespannenheid van het lichaam en onlesbare dorst.

De opzwellings door de ruwe nagels veroorzaakten in de haast verscheurde pezen en zenuwen een folterende doodstrijd. De aderen van hoofd en maag werden overbelast met bloed en een vreselijk bonzende hoofdpijn volgde. De geest was verward en vervuld van angst en vreselijk voorgevoel. Het slachtoffer van de kruisiging stierf letterlijk duizend doden. ‘Tetanus’ was niet zelden het gevolg en de harde bijkomende stuiptrekkingen zouden trekken aan de wonden, gevoegd bij de last van de pijn, totdat tenslotte de lichamelijke klachten waren uitgeput en het slachtoffer wegzonk in bewusteloosheid en dood.

Het lijden was zo vreselijk, dat ‘net als in het meest razende oorlogslijden enig medelijden soms werd gaande gemaakt’ (*BJ*, V, xi, 1). De lengte van deze strijd werd geheel en al bepaald door de constitutie van het slachtoffer, maar de dood volgde zelden voordat 12 tot 24 uren waren verstreken.

Voorbeelden zijn vermeld van slachtoffers van het kruis die na hun afname van het kruis nog vele uren leefden met vreselijke kwetsuren (Josephus, *Vita*, 75).⁴ De dood werd soms versneld door het breken van de benen van de slachtoffers en door een harde slag toegebracht onder de oksel voor de kruisiging. Het breken van de benen van de kruiselingen was bedoeld om de dood te verhaasten (Joh.19:31). Maar Jezus benen werden niet gebroken (Joh. 19:33; Ex.12:46).

Crura fracta was een bekende Romeinse term (Cicero *Phil.* xiii.12). De plotselinge dood van Christus was blijkbaar iets verbazends. (Mark. 15:44). De specifieke symptomen, vermeld door Johannes (Joh.19:34) kunnen wijzen op een breken van het hart, waaraan de Zaligmaker stierf, onafhankelijk van het kruis zelf of misschien verhaast door Zijn doodstrijd.⁵

In 1968 is een beenderenkist gevonden in noord Jeruzalem, bevattende de beenderen van een volwassen man die stierf door kruisiging in de eerste eeuw v.Chr.. Daaruit blijkt, dat een spijker was genageld door elk van zijn bovenarmen (of dat zij alleen waren vastgebonden aan de dwarsbalk) en dat zijn hiel-beenderen waren doorboord door een enkele ijzeren nagel. Deze laatste spijker werd nog gevonden, ingezet in de hiel beenderen van beide voeten. Houten fragmenten werden gevonden aan beide einden van de spijker; daaruit blijkt, dat de spijker eerst ging door een klein houten plankje en dan door de voeten van het slachtoffer en tenslotte in de verticale olijfhouten paal. Kennelijk had een ‘coup de grace’ zijn schenen gebroken.

B. Tekstgegevens (concordantie), rubricering

⁴ De van hun kruis afgenomen kruiselingen werden in het Joodse land geen begrafenis gegund, soms werden de lichamen neergeworpen in het ‘Dal des zoons van Hinnom’, even buiten Jeruzalem, een soort vuilverbrandingsplaats. Daar hoorde men dan vaak nog lang het gekerm van de doden. Het woord Gehenna (hel) herinnert daaraan. Te denken is aan: waar de worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust. Geen dag en geen nacht.

⁵ Zie noot 4

Tekstgegevens

Volgens de concordantie van Trommius komt het woord kruis (Gr.stauros) in het NT op 29 plaatsen voor. Het werkwoord kruisigen (stauroō, sustauroō, anastauroō) op 49 plaatsen. Het Griekse werkwoord anastauroō betekent: aan een paal hechten, (opnieuw) kruisigen.

Over de bijbels-theologische betekenis van het kruis in de brieven van het NT zie onder (C. Samenvatting). Het eerste hoofdstuk is gewijd aan de historische gegevens m.b.t. de bij de Romeinen en andere volken gebruikte kruisiging als doodstraf.

In het navolgende gaan we nu eerst de in de concordantie genoemde teksten rubriceren.

Rubricering: Kruis van Jezus Christus / kruisigen van Jezus Christus/ /gekruisigd zijn met Jezus Christus

A. Jezus heeft Zijn kruisiging voorspeld

Zie Matth. 20:19; 26:2; Luk.24:6, 7 (aldus de twee engelen in het graf van Jezus na Zijn opstanding). Vgl. Matth.23:34. In Matth. 28:5; Mark. 16:6 vertelt een van de engelen in het graf, dat de vrouwen Jezus zoeken, die gekruisigd was....(dit feit is een feest; het kruislijden is geweest; verleden tijd). Jezus sprak over Zijn kruis na Zijn opstanding met de Emmaüsgangers (Luk. 24:20).

B. De Joodse leidlieden en de menigte voor Gabbatha (bordes van paleis van Pilatus) eisen de kruisiging van Jezus

De list van Pilatus (om Barabbas, de moordenaar in plaats van Jezus ter vrijlating door het volk te laten kiezen) mislukt. De Joodse leidlieden hitsen de menigte op en dan wil de verzamelde menigte per se ook Jezus gekruisigd hebben. Pilatus zegt macht daartoe te hebben. Hij wijst op Jezus: ‘Ziet de mens; ziet uw Koning.’ Iedereen roept: Kruis Hem, neem weg (weg met zo’n zg.koning). ‘Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen.’ Zie Matth.27:20vv; Mark. 15:6, 10vv; Luk. 23:18vv, 21, 23; Joh. 19:5, 6, 10, 14, 15. O, als zij het toch eens het wondere geheimenis van Gods heilsplan geweten hadden, zij zouden de Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben (1 Kor.2:8).

C. Pilatus geeft Jezus over ter kruisiging

Midden in het proces zendt Pilatus’ vrouw hem een boodschap, dat zij van Jezus gedroomd heeft, een angstige droom (deze man is rechtvaardig; brand je handen niet aan Hem). Na een kort verhoor door Herodes (‘die vos’) dat niets oplevert, laat Pilatus Jezus geselen. De soldaten voorzien Jezus van de insignes van het koningschap (de doornenkroon op het hoofd, een purperen mantel om de schouder en een rietstok als scepter in de hand); die worden spoedig daarna weer van Jezus weggenomen. Dan doet men Hem Zijn kleren aan en leidt Hem weg ter kruisiging. Pilatus heeft Hem evenwel niet schuldig bevonden. Matth. 27:19, 26, 27vv, 31; Mark. 15:15, 20; Joh. 19:1-7,16.

D. Jezus draagt Zijn kruis op weg naar Golgotha (Hoofdschedelplaats; nabij de stad)

De Romeinse soldaten leggen Jezus het kruis op de schouder. Gewoonlijk droeg de veroordeelde zelf zijn kruis naar de plaats van terechtstelling. Zie het hoofdstuk over de historische gegevens. Zie Joh. 19:17

E. Simon van Cyrene

Jezus valt onder Zijn kruis.. Een voorbijganger op de via dolorosa, een zekere Simon afkomstig uit Cyrene wordt door de Romeinse

soldaten gedwongen Jezus' kruis te dragen tot op Golgotha. In de Evangelien naar Mattheüs, Markus en Lukas wordt over deze Simon geschreven. Zie Matth. 27:32; Mark. 15:21; Luk. 23:26.

F. Om 9 uur in de morgen (3^e ure) wordt Jezus gekruisigd.

Over de gang van zaken bij een kruisiging zie het hoofdstuk over de historische gegevens. Jezus weigert de beker met edik (zure soldatenwijn) te drinken; Hij wenst geen verdoving. De Romeinse soldaten verloten Jezus' kleding; de evangelist Johannes alleen maakt melding van Jezus' rok zonder naad van boven af geheel geweven. Jezus vraagt Zijn Vader om vergeving voor Zijn moordenaars. Met Jezus worden ook twee kwaaddoeners gekruisigd. Dezen spotten met de menigte mee. Maar een van hen roept Jezus als Messias aan en hoort van Jezus, dat Hij hem heden (!) in Zijn Koninkrijk zal gedenken. Matth. 27:35, 38, 44; Mark. 15:23, 24, 25, 27, 32; Luk.23:32, 33vv; Joh.19:18, 20, 23v, 41.

G. Smaad en lastering

Jezus wordt gekruisigd. De voorbijgangers (+ overpriesters en Schriftgeleerden) op Golgotha dagen Christus uit Zichzelf te verlossen en van Zijn kruis af te komen. Zij zeggen, dat zij dan in Hem zullen geloven. Hij kon immers toch ook wel de tempel afbreken en in drie dagen weer opbouwen. Zie Matth.27:39-44; Mark. 15:29vv.

H. Het opschrift (in het Hebreeuws, het Grieks en Latijn)

Aan het bordje (J(esus) N(azarene) R(ex) J(udeorum) dat Pilatus boven op het kruis liet plaatsen, kon iedereen zien, op grond waarvan Jezus was veroordeeld (Hij had Zich als een tegenhanger van de keizer gedragen). Matth. 27:37; Mark. 15:26; Luk. 23:38; Joh. 19:19.

I. Drie Maria's + Salomé en de beminde Johannes bij het kruis (Jezus' moeder Maria, Zijn moeders zuster Maria, de echtgenote van Klopas, Maria Magdalena en Zijn discipel Johannes)

In Matth. 27:55v; Mark. 15:40; Joh.19:25vv wordt ons verteld van drie Maria's: 1) Jezus' moeder Maria, 2) Maria de zuster van Zijn moeder (= de moeder van Jakobus (de kleine/ jongere?) en van Joses (= de vrouw/ dochter van Klopas) en 3) Maria Magdalena) en Salomé de vrouw van Zebedeüs en de door Jezus bijzonder beminde volgeling Johannes worden aan elkaar opgedragen.

J. Van 12.00 uur tot 15.00 uur

Om twaalf uur ontstaat er een zonsverduistering (tot drie uur). Tot zelfs in Egypte heeft men deze waargenomen. Jezus doorstaat helse angsten en roept Zijn God en Vader aan: 'Waarom hebt U Mij verlaten?' Hij maakt de bangste klacht uit het Psalmboek (Psalm 22:1) tot de Zijne. De benen van de beide kwaaddoeners worden gebroken (Joh.19:32); die van Jezus niet. Die had Hij hard nodig om na Zijn opstanding naar Zijn jongeren te gaan. Een van de soldaten steekt met zijn speer in Jezus' zijde; er stroomt water en bloed uit (bewijs dat Hij gestorven was). Nog enkele woorden (Mij dorst en nadat Jezus de edik in een spons op een rietstok genomen heeft, beveelt Hij Zijn geest in de handen van Zijn Vader. Jezus is heengegaan met een kindergebedje op de lippen. Daarna nog een woord (in het Grieks: tetelesthai): Volbracht (Zijn leven – 33 jaren- de opdracht van Zijn Vader; het verzoeningswerk). Het voorhangsel in de tempel scheurt. Er ontstaat een aardbeving, graven springen open (opgestane heiligen verschijnen na Christus opstanding in de stad). Een Romeinse centurio kan het niet laten te betuigen: Waarlijk, deze was Gods Zoon.Mark.15:33vv; Luk. 23:44-56; Joh. 19:28vv

Tenslotte worden de lichamen van de kruiselingen van hun kruis afgenomen. Het lichaam van Jezus wordt in een grafspelonk in de tuin van Jozef van Arimathéa gelegd nabij (aan de voet van) Golgotha. Joh. 19:38vv.

Onze Heere heeft zeven onvergetelijke kruiswoorden gesproken, kort voordat Hij stierf aan het vloekhout aan Zijn kruis, te weten:(1) Luk. 23:34 (2) Luk. 23:43 (3) Joh 19:26 (4) Matth 27:46/ Mark. 15:34 (5) Joh 19:28 (6) Joh 19:30 (7) Luk. 23:46

C. Samenvatting: de Bijbels theologische betekenis van het kruis/ de kruisiging⁶

Het is vooral de apostel Paulus die in zijn brieven de heilrijke betekenis van het kruis/ van Jezus' kruisdood onder woorden brengt. De navolgende hoofdgedachten uit Paulus' theologie springen in het oog.

1. Petrus beschuldigt de inwoners van Jeruzalem in zijn toespraak op de pinksterdag ervan, dat zij Jezus, naar Gods raad overgegeven, hebben genomen en door bemiddeling van de handen van de onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood hebben (Hand.2:23). Joden staan schuldig aan de moord op Jezus. Maar: 't en zijn de Joden niet....; ik, ik ben het.' En Petrus in zijn toespraak tot het volk op de Pinksterdag voegt eraan toe, dat het ganse huis Israëls zeker mag weten, dat God deze door hen gekruiste Jezus tot een Heere en Christus gemaakt heeft (Hand.2:36). Zie ook Hand. 4:10.

2. In de prediking van Paulus wordt zeker niet alleen een beschuldigende vinger uitgestoken in de richting van het Joodse volk. Deze apostel betuigt ook alom, dat in Jezus' kruisdood de weg naar Gods vaderhart is ontsloten. Hoe? Lees Rom. 3:25: Jezus is Gods verzoendeksel net als dat op de ark. Het is het bloed van het kruis dat voor Gods Aangezicht is gesprenkeld en dat voor God genoeg is tot voldoening aan Zijn gerechtigheid, zodat zondaren vergeving van al hun zonden door het geloof kunnen verkrijgen.⁷ Jezus, in gedaante gevonden als een mens, heeft Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden tot de dood, ja de dood van het kruis (Fil. 2:8). Jezus Christus en Die gekruisigd (1 Kor.1:23; 2:2); Hem prediken wij. Zo is en wordt Hij als Gekruisigde voor ogen geschilderd in de bediening van het Woord (Gal.1:3). Zie verder: Rom. 5:6,8; 14:15; Gal. 1:4; 2:20 (over de betekenis van Christus' dood voor ons).

Daarin en daardoor en door dit Evangelie is er een onverbreekbare band ontstaan tussen heidenen en Joden. Christus heeft de vijandschap tussen die beide gedood. Er is verzoening met God in één lichaam door het kruis. De middelmuur der afscheiding is gebroken (Ef. 3:12-19). Hij is door het bloed van Zijn kruis onze Vredevorst (Kol.1:20).

3. Deze prediking der verzoening is evenals het kruis en de Gekruisigde altijd al een voorwerp van spot en smaad geweest en blijft het ook voor de natuurlijke mens. In de stad Rome is ooit een muurschildering (graffito) gevonden waarop iemand in aanbidding neergeknield ligt voor een kruis waaraan de Heere Christus hangt. Deze aanbidder is afgebeeld met een menselijk lichaam. Maar zijn hoofd is de kop van een ezel. Daaronder een inscriptie: 'Alexamenos vereert zijn god'. Met andere woorden: dwaas, gebruik je verstand.

---

⁶ In dit onderdeel is een aantal opmerkingen (tussen “ ”) verwerkt van een artikel van Alister E. McGrath in *Dictionary of Paul and his letters* (ed. Gerald F. Hawthorne/ Ralph P. Martin); Leicester 1993; s.v. Cross, theology of the.

⁷ Gr.'hilastèrion' = verzoendeksel (ook wel te vertalen met genadetroon (zie Lev.16). Dit oord is een hapax (eenmalig) in Paulus (Rom. 3:24-26).

In de gemeente van Korinthe stond de zgn. wijsheid hoog in het vaandel geschreven. Maar Paulus schrijft (1 Kor.1:17), dat daarin het kruis van Christus verijdeld, te niet gedaan wordt. Deze 'hooggeleerden' zijn bezig verloren te gaan, wanneer zij Paulus' prediking van verzoening – het woord van het kruis, een kracht Gods - voor dwaasheid houden (1 Kor. 1:18). En dan de zgn. ergernis van het kruis. Zij die de besnijdenis als grond van behoud predikten (Joden/ Jodengenoten), ergerden zich in Paulus' dagen aan zijn evangelie. Gal. 5:11; 6:12. Staande bij het kruis van Golgotha gaat de mens eraan in zijn eigenwijsheid en eigengerechtigheid. Jezus, Zijn verzoenend sterven is het rustpunt van het hart. Blijft over: roemen in het kruis van Christus (Gal.6:14).Van dit kruisevangelie is de mens van huis uit een vijand (Fil. 3:18).

4. 'Ik ben op Golgotha bekeerd' (H.F.Kohlbrugge). Jezus had mij in Zijn hart, toen Hij stervend riep: 'Het is volbracht'. Zo heeft Hij, de overste Leidsman en Voleinder van het geloof voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis verdragen en de schande veracht' (Hebr.12:2). En zo kan Paulus schrijven: Ik ben met Christus gekruist' (Gal. 2:20a). En in Rom. 6:6, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is. Voltooid verleden tijd.

Heilshistorisch gesproken. Maar we moeten wel met twee woorden spreken. In Paulus' theologie is het heilshistorische en het heilsordelijke (het in Christus' kruis en opstanding gegevene en de persoonlijke ervaring in bekering, inplanting in Christus door het geloof) ten nauwste met elkaar verweven. Ook in Paulus' eigen leven. Zo gaat Gal.2:20 dan ook door met: 'En ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.' Zie ook Kol.2:12-15. Met Christus gestorven en begraven en met Hem ook opgewekt door het geloof door de levenwekkende opstandingskracht van God. Want hoewel Hij gekruist is door zwakheid, zo leeft Hij nochtans door de kracht Gods...(2 Kor. 13:4a) Christus Jezus heeft het handschrift dat tegen ons was...aan het kruis genageld. Aan Hem de victorie.

5. Dat alles brengt met zich mee, dat zij die van Christus zijn, het vlees gekruisigd hebben (Gal. 5:24).Het vlees met al zijn zondige lusten. Het vlees met alle wereldgelijkvormigheden. Door Hem is mij de wereld gekruisigd en ik der wereld (Gal.6:14b). Gode gewijd leven, mijn lust en mijn leven. Ik ben vrijgekocht op de slavenmarkt van mijn zondebestaan. Hoe zou ik ooit, door terug te vallen in mijn oude zondebestaan, de Zoon van God opnieuw kruisigen en openlijk te schande maken (Hebr. 6:6). Al zou het mij de vijandschap en vervolging van de kant van de wereld kosten. Want ik woon nu eenmaal in het Sodom ofte wel het Egypte van een wereld die met God en Christus heeft afgerekend. (Openb.11:8). Luther schreef, dat 'de 'christianus' moet zijn 'crucianus' (een christen = een gekruisigde), Christus gelijkvormig in Zijn dood.

Of om het te zeggen met de conclusie van Alister E. Mc Grath in zijn geciteerde artikel over het kruis): "Voor Paulus staat het kruis onbeweeglijk als het fundamentele referentiepunt van het geloof. Het is van hieruit dat geloof begon en tot hier dat geloof voortdurend zal terugkeren om gevoed te worden door de gekruisigde Christus. ...Straks (eens, niet nu) komt de glorieuze opstanding.... Voordat men deelt in het opstandingsleven in al haar volheid, moeten gelovigen eerst door de schaduw van het kruis dat steeds valt over de gehele omvang van het Christelijk bestaan. Eerst participeren in Christus' dood (hier en nu), dan participeren in Zijn opstanding (nu nog niet). 'Not in re sed in spe' (Luther). Aldus Alister E. McGrath.

Gelovigen mogen glimpen opvangen van de hemelse werkelijkheid in de toekomst, zij mogen zelfs de verre stemmen van engelen horen, maar zij blijven hier aangewezen op de

gekruisigde Christus temidden van een lijdende wereld.”⁸ Zij dragen altijd de doding van de Heere Jezus in het lichaam (2 Kor.4:10). Zie ook Rom. 8:17.

6.. Wat mij dan nu te doen staat is, dat ik mijn kruis opneem en in de voetstappen van mijn Heiland wandel. In de Evangeliën word ik daartoe door Christus Zelf herhaaldelijk opgeroepen. Er is geen navolging van Jezus anders dan in een weg van lijden, wanbegrip en zelfverloochening. Met het discipelschap is kruis dragen nauw verbonden. In Christus geloven, discipelschap houdt in: zelfverloochening, mijn leven verliezen om Christus wil en als God het vraagt, al zijn bezit te gelde maken en aan de armen geven. Dat alles staat te lezen in: Matth.10:38; 16:24; Mark.8:34; 10:21; Luk. 9:23; 14:23-27. Maar boven dit leven onder het kruis, heeft mijn Meester de kroon der overwinning gehangen. Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter in die dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning liefgehad hebben. (2 Tim. 4:8). Al de woorden van de Schrift zijn in vervulling gegaan, toen God in Zijn Zoon heeft gesproken. En van al die woorden zijn mij die woorden die mijn dierbare Heiland aan Zijn kruis over de lippen kwamen de meest dierbare, bovenal Zijn kindergebedje: ‘Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.’

---

⁸ Alister E. McGrath schrijft: “Theologie des kruises heet het sinds de vroege 16^e eeuw. Deze typering stamt uit de Heidelberger Disputatie (1518); daarin contrasteerde Martin Luther deze met ‘theologie der glorie’ .“ In de gemeente van Korinthe liep men gevaar om met een stap boven de rechtvaardiging van de goddeloze uit te willen gloriëren; men had genoeg aan de geestelijke opwekking uit de doden gelijk bij Hymeneüs en Philetus (1 Tim. 2:17v; ‘realized resurrection’).